

ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
Кафедра публічного управління та адміністрування

ЧАБАН СВІТЛАНА АНАТОЛІЇВНА

ПОЛІТИКА ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В СИСТЕМІ ОРГАНІВ
ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування

АВТОРЕФЕРАТ

магістерської роботи на здобуття наукового ступеня
магістра публічного управління

Миколаїв – 2019

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми визначається тим, що Україна твердо заявила про свій європейський вибір. В країні проходять реформи які базуються на імплантації основних демократичних принципів у всіх сферах життя. Базовими стали реформа децентралізації та реформа державної служби. Саме від якісних, ефективних, збалансованих управлінських рішень державних органів та органів місцевого самоврядування значною мірою визначають успіх і інших реформ. Законодавче закріплення демократичних принципів державної служби та служби в органах місцевого самоврядування гармонізованих з європейськими принципами, є одним із завдань які взяла на себе Україна в рамках виконання Угоди про асоціацію з ЄС.

В контексті унормування та закріплення принципів паритетної демократії як показника цивілізованості держави, а зокрема принципу гендерної рівності в законодавчому полі України набуває актуальності аналіз стану та інноваційних зрушень в законодавчому забезпеченні гендерної рівності в Україні щодо представництва жінок у сфері прийняття політичних рішень, адже саме показник залучення жінок до політичної активності розглядається як ключовий індикатор гендерної рівності суспільства

Науково-теоретичною основою магістерської роботи стали наукові праці вітчизняних науковців присвячені теоретичним та практичним аспектам реалізації політики гендерної рівності в органах державної влади та місцевого самоврядування, таких як: Ю. Галустьян, Н. Грицяк, Л. Кобелянської, Т. Мельник, Е. Плісовської, Н. Римашевської, Ю. Рощина, Л. Смоляра, М. Баксакова, О. Гришнова, Т. Журженко, Е. Лібанової, Л. Лобанової, О. Макарової, М. Малишевої, Е. Мезенцевої, В. Новикова, Ю. Саєнко, В. Стешенко, Л. Чуйко.

Суттєву частину джерельної бази дослідження складають міжнародні нормативно-правові акти в сфері гендерної рівності, чинні в Україні закони та підзаконні акти, матеріали політичних партій та громадських організацій, інформація з офіційних веб-сайтів органів державної влади та місцевого самоврядування, статистичних даних, що містяться у різних джерелах.

Мета і завдання дослідження. проаналізувати сучасний стан та особливості реалізації політики гендерної рівності в системі органів державної влади та місцевого самоврядування. Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання:

- проаналізувати джерельну базу дослідження, визначити основні поняття та категорії;
- проаналізувати законодавчу та нормативно-правову базу дослідження;
- проаналізувати особливості закордонного досвіду реалізації політики гендерної рівності в системі органів влади;
- проаналізувати сучасний стан та проблеми реалізації політики гендерної рівності в Україні;
- визначити перспективи оптимізації політики гендерної рівності в системі органів державної влади та місцевого самоврядування;
- проаналізувати реалізацію політики гендерної рівності у місті Миколаєві та Миколаївській області.

Об'єктом дослідження є політика гендерної рівності.

Предметом дослідження є особливості, проблеми та перспективи оптимізації політики гендерної рівності в системі органів державної влади та місцевого

самоврядування.

Методи дослідження. Для розв'язання поставлених завдань, авторкою, застосовано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів пізнання. Під час дослідження було використано такі методи: метод узагальнення використано для оцінки джерельної та нормативно-правової бази дослідження. Метод порівняння – використано у роботі під час дослідження закордонного досвіду впровадження політик гендерної рівності та українських реалій. Системний метод використано при аналізі сучасного стану реалізації державної гендерної політики рівності в Україні. Статистичний метод застосовано під час дослідження статистичних показників представленості статей в органах державної влади та місцевого самоврядування

Крім того, в даному дослідженні були застосовані загальнонаукові методи аналізу і синтезу, індукції та дедукції.

Наукова новизна одержаних результатів обумовлена тим, що дане дослідження є спробою комплексного аналізу сучасного стану, особливостей та законодавчої й нормативно-правової бази політики гендерної рівності в системі органів державної влади та місцевого самоврядування в умовах європейської інтеграції України.

Запропоновано шляхи вдосконалення:

- створити дієвий механізм забезпечення політики гендерної рівності у всіх сферах життя шляхом удосконалення існуючого законодавства в частині визначення повного переліку суб'єктів забезпечення політики гендерної рівності у всіх сферах життя.

- збільшити кількість освітніх державних гендерно-орієнтованих програм (створення Центрів гендерної освіти, літніх таборів, проведення інформаційних кампаній із залученням громадських інституцій, тощо)

- запровадити урядові програми, спрямовані на підвищення соціального статусу як жінок, так і чоловіків, зокрема розробка та прийняття цільової програми забезпечення гендерної рівності в державній службі та апаратів державного управління. На регіональному рівні варто також затвердити програму щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в сфері представленості в органах місцевого самоврядування.

- впровадити комплексного гендерного підходу до політики розвитку кадрового потенціалу;

- забезпечити проведення постійного моніторингу та аналізу гендерних питань у системі державного управління;

- в рамках діджиталізації країни забезпечення створення і постійного оновлення на державному рівні Гендерної мапи України;

- підвищити відповідальності на керівному рівні, тобто вище керівництво має публічно заявити про його налаштованість на гендерну рівність.

Практичне значення одержаних результатів Положення і висновки роботи можуть бути використані для подальшого науково-теоретичного дослідження особливостей реалізації політики гендерної рівності в системі органів державної влади та місцевого самоврядування, а також у навчальному процесі з підготовки фахівців з державного управління.

Структура магістерської роботи обумовлена зумовлена її метою та завданнями і складається зі вступу, трьох розділів, семи підрозділів, висновків, списку використаних

джерел (93 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 114 сторінок, з яких 102 основного тексту

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми, сформульовано мету та основні завдання, об'єкт і предмет, методи дослідження, висвітлено наукову новизну і практичне значення виконаної роботи.

У першому розділі «Теоретичні засади дослідження політики гендерної рівності в системі органів державної влади та місцевого самоврядування України» охарактеризовано джерельну та законодавчу базу державної гендерної політики рівності в органах державної влади та місцевого самоврядування в Україні.

Підрозділ 1.1. «Джерельна база, основні поняття та категорії дослідження» присвячений аналізу стану наукової розробки проблеми у вітчизняній науці.

Важливою групою джерел для написання магістерської роботи є напрацювання вітчизняних науковців таких як: Ю. Галустьян, Н. Грицяк, Л. Кобелянської, Т. Мельник, Е. Плісовської, Н. Римашевської, Ю. Рощина, Л. Смоляра, М. Баксакова, О. Гришнова, Т. Журженко, Е. Лібанової, Л. Лобанової, О. Макарової, М. Малишевої, Е. Мезенцевої, В. Новикова, Ю. Саєнко, В. Стешенко, Л. Чуйко

Зроблено висновок, що на даний час сформована потужна джерельна база щодо теоретичних аспектів дослідження політики гендерної рівності, в частині визначення основних понять та категорій, досліджено світовий досвід країн, проаналізовано механізми забезпечення гендерного балансу. Проте комплексного аналізу з зазначенням конкретних, практичних механізмів (заходів) подолання існуючих проблем в сфері представленості жінок в органах державної влади та місцевого самоврядування немає. Ці обставини визначили вибір теми магістерської роботи, об'єкта, предмета та мети дослідження.

Визначено що Гендерна політика в системі державної служби та органів місцевого самоврядування можна трактувати як комплекс дій органів державної влади або органів місцевого самоврядування щодо забезпечення державним службовцям або посадовим особам місцевого самоврядування відповідного соціального статусу згідно з особистими і професійними якостями, освітою і культурно-інтелектуальним потенціалом на основі законодавчого гарантування рівних можливостей жінкам і чоловікам у світлі гендерної демократії.

У підрозділі 1.2. «Законодавча та нормативно-правова база дослідження» проаналізовано законодавчу базу забезпечення гендерної рівності на основі міжнародних актів, законів та підзаконних актів України.

З'ясовано, що українське законодавство є гендерно нейтральним, не містить дискримінаційних положень щодо жінок або чоловіків і не встановлює різне правове становище жінок та чоловіків. Водночас значна частина законодавчих норм, на думку авторки, не сприяє усуненню гендерних диспропорцій та вирівнюванню становища жінок і чоловіків у тих сферах, де ті чи інші відчувають дискримінацію. І тільки за останні роки законодавці прийняли ряд законів та підзаконних актів які направлені не лише на закріплення прав і можливостей щодо рівного жінок та чоловіків розвитку у всіх сферах

життя, а й на створення дієвих механізмів забезпечення цих норм, вперше гендерні питання включені до урядових програм та стратегій розвитку держави.

У другому розділі «Закордонний досвід реалізації політики гендерної рівності в системі органів влади» досліджено досвід впровадження гендерно орієнтованого законодавства на прикладах європейських та американських країн..

У підрозділі 2.1. «Гендерна політика європейських держав» досліджено досвід країн європейського континенту в частині становлення інституту гендерної рівності.

Зроблено наступні висновки:

- держава, політичні партії, громадські організації, ЗМІ, органи місцевого самоврядування, судова система виступають політичними суб'єктами гендерних перетворень у європейських країнах;

- об'єднаний, консолідований європейський жіночий рух став потужним каталізатором змін гендерної ситуації;

- ефективним механізмом досягнення гендерної рівності було створення інституту гендерного квотування;

- жіночі секції у політичних партіях стали невід'ємною складовою частиною політичної культури;

- у Швеції, Норвегії, Фінляндії напрацьований ефективний, системний механізм впровадження гендерної рівності у всі сфери суспільства.

У підрозділі 2.2. «Модель гендерної політики країн Америки» досліджено специфіку впровадження гендерних чинників під час розробки законодавчих ініціатив у всіх сферах суспільного життя.

В свою чергу на досвіді американських країн (США, Аргентина, Болівія) продемонстровано що потужним каталізатором змін у ставленні до гендерного питання стають не тільки державні ініціативи, а в першу чергу консолідовані громадські рухи, які завдяки просвітницькій роботі направлені на подолання гендерних стереотипів серед населення, особливо жінок, створюють умови коли питання забезпечення політики гендерної рівності стають першочерговими. Кожна країна обрала свій дієвий спосіб подолання дискримінаційних чинників, які впливають на становище жінок і чоловіків. Це і запровадження механізму квотування, створення спеціальних суб'єктів, які забезпечують впровадження політики гендерної рівності, і залучення широкого кола громадських інститутів. Тісна співпраця всіх цих елементів дозволила країнам за короткий час із гендерно сліпих країн стати прикладом для наслідування.

У третьому розділі «Перспективи оптимізації реалізації політики гендерної рівності в системі органів державної влади та місцевого самоврядування в Україні» обґрунтовані та запропоновані шляхи оптимізації політики гендерної рівності як на державному так і на регіональному рівнях.

У підрозділі 3.1. «Сучасний стан та проблеми реалізації політики гендерної рівності в системі органів державної влади та місцевого самоврядування» проаналізовано сучасний стан у сфері представленості жінок в органах державної влади та місцевого самоврядування .

З'ясовано що за останній час в Україні покращилась ситуація з гендерним балансом в представницьких органах влади, в державних органах з питань оборони та безпеки країни.

Наведено статистичні дані в гендерному розрізі на прикладі органів державної влади, із

Доведено що позитивним здобутком є потужна законодавча база України, яка вже на сьогодні гарантує антидискримінаційний підхід за ознаками статі. Це, безумовно, є прямим результатом роботи інституційних механізмів, які діють в Україні.

Істотним недоліком у цьому процесі є те, що інституційні механізми не виконували функцію спостереження за практичним застосуванням існуючих вже законів.

У підрозділі 3.2. «Перспективи оптимізації політики гендерної рівності в системі органів державної влади та місцевого самоврядування» рекомендовано шляхи оптимізації політики гендерної рівності в Україні, запропоновано конкретні заходи направлені на подолання гендерного дисбалансу в сфері участі жінок в суспільно значущих сферах на прикладах організації роботи з гендерних питань в органах державної влади та місцевого самоврядування.

Доведено, що функціонування організаційного механізму забезпечення гендерної політики повинно ґрунтуватися на спільній діяльності установ, як державних, так і недержавних, до яких варто відносити: комітети, комісії органу законодавчої та виконавчої влади; міністерства, відомства, комітети; департаменти, управління, відділи в структурі органів виконавчої влади; незалежні від органів державної влади структури, які мають самостійний статус; органи судової влади; міжнародні організації; неурядові організації; науково-дослідницькі установи; засоби масової інформації; фонди, спонсорські установи, благодійні організації; координаційні ради, міжвідомчі комісії тощо. З метою виявлення поточних прогалин у доступних даних, особливо тих, що стосуються пріоритетних сфер, можна організувати консультації з експертами з гендерних питань. Перш ніж розробляти політику та програми, потрібно провести гендерно чутливу оцінку потреб. Підвищення рівня правової освіти з питань гендерної рівності як в цілому у суспільстві так і в окремих його групах, є запорукою успіху щодо участі жінок у політичній діяльності країни та залучення кваліфікованої і цілеспрямованої молоді, яка прагне розбудовувати свою країну. Україна володіє достатніми ресурсами і потенціалом для оптимізації політики гендерної рівності як в цілому так і конкретно в сфері представленості жінок в органах державної влади та місцевого самоврядування.

У підрозділі 3.3. «Реалізація політики гендерної рівності у місті Миколаєві та Миколаївській області» проаналізовано стан виконання принципів гендерної політики рівності на регіональному рівні на прикладі Миколаївської області та міста Миколаєва.

З'ясовано якщо на регіональному рівні переважає гендерно нейтральна політика, то на місцевому нажалі знаходиться на рівні гендерно сліпої.

ВИСНОВКИ

Відповідно до визначених у магістерській роботі мети і завдань отримані результати, які в сукупності вирішують важливе практичне завдання щодо шляхів вдосконалення політики гендерної рівності на державному та регіональному рівнях. В узагальненому вигляді вони зводяться до таких теоретичних і практичних висновків:

1. Гендерна проблематика постійно перебуває в полі зору українських дослідників. Більшість з робіт присвячена науковому обґрунтуванню політики гендерної рівності через структурування категоріального апарату, дослідження закордонного досвіду впровадження принципу гендерної рівності в органах державної влади та місцевого

самоврядування, забезпечення гендерного паритету у всіх сферах життя. Та все ж таки, не дивлячись на те, що політика гендерної рівності, все частіше стає предметом наукових досліджень в Україні, поки що бракує комплексного аналізу проблем, чинників забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків в основних сферах життєдіяльності суспільства, зокрема в сфері участі жінок у прийнятті політичних рішень.

Об'єктом гендерної політики є жінки і чоловіки як рівноправні особистості в системі суспільних відносин. Суб'єктом гендерної політики є органи державної влади і місцевого самоврядування; державні й громадські інституції; підприємницькі структури; установи й організації всіх форм власності й напрямів діяльності; політичні рухи, блоки, партії; професійні спілки; релігійні конфесії. Існуюча джерельна база з питань політики гендерної рівності в органах державної влади та місцевого самоврядування, на думку авторки дослідження, демонструє що більшість науковців звузило коло своїх наукових інтересів до визначення понятійно-категоріального апарату (гендер, гендерна політика, гендерні стереотипи, тощо), в той час як сучасна українська гендерна політика рівності потребує більш прикладних наукових досліджень та рекомендацій щодо шляхів подолання існуючої гендерної дискримінації.

На думку авторки дослідження, державну гендерну політику варто визначати як стратегічну діяльність держави, що здійснюється спільним зусиллям усіх зацікавлених сторін (суб'єктів) з метою надання рівних можливостей жінкам і чоловікам у користуванні гарантованими правами та свободами, створення умов для самореалізації особистості та є інтегруючим компонентом усіх напрямів державної кадрової політики.

Відповідно, гендерна політика в системі державного управління – це складова державної гендерної політики, що спрямована на утвердження гендерної рівності в органах державної влади шляхом реалізації гендерної паритетності у владних структурах і досягнення гендерно збалансованої участі у прийнятті управлінських рішень на національному, регіональному та місцевому рівнях.

Гендерну політику в системі державної служби та органів місцевого самоврядування можна трактувати як комплекс дій органів державної влади або органів місцевого самоврядування щодо забезпечення державним службовцям або посадовим особам місцевого самоврядування відповідного соціального статусу згідно з особистими і професійними якостями, освітою і культурно-інтелектуальним потенціалом на основі законодавчого гарантування рівних можливостей жінкам і чоловікам у світлі гендерної демократії.

2. Загалом, українське законодавство є гендерно нейтральним, не містить дискримінаційних положень щодо жінок або чоловіків і не встановлює різне правове становище жінок та чоловіків. Водночас значна частина законодавчих норм, на думку авторки, не сприяє усуненню гендерних диспропорцій та вирівнюванню становища жінок і чоловіків у тих сферах, де ті чи інші відчувають дискримінацію.

Формальний розвиток правових засад вирішення гендерної проблеми в Україні загалом відповідає критеріям демократичного суспільства. Але на жаль закріплені норми довгий час носили рамковий характер, що призвело до того, що майже за 30 років незалежності, Україна і досі не досягла значних зрушень в сфері подолання гендерної дискримінації. Тільки останнім часом, в рамках імплементації європейських демократичних принципів, українські можновладці перейшли від визнання їх до конкретних дій, вперше гендерна політика стала пріоритетною в програмах уряду, було

запроваджено посаду урядового Уповноваженого з гендерних питань, більшість підзаконних актів стали включати в себе гендерну складову.

3. Вивчення досвіду гендерної політики європейських країн дає можливість зробити наступні висновки:

- держава, політичні партії, громадські організації, ЗМІ, органи місцевого самоврядування, судова система виступають політичними суб'єктами гендерних перетворень у європейських країнах;

- об'єднаний, консолідований європейський жіночий рух став потужним каталізатором змін гендерної ситуації;

- ефективним механізмом досягнення гендерної рівності було створення інституту гендерного квотування;

- жіночі секції у політичних партіях стали невід'ємною складовою частиною політичної культури;

- у Швеції, Норвегії, Фінляндії напрацьований ефективний, системний механізм впровадження гендерної рівності у всі сфери суспільства.

Досвід країн американського континенту свідчить про те, що потужним каталізатором змін у ставленні до гендерного питання стають не тільки державні ініціативи, а в першу чергу консолідовані громадські рухи, які завдяки просвітницькій роботі направлені на подолання гендерних стереотипів серед населення, особливо жінок, створюють умови коли питання забезпечення політики гендерної рівності стають першочерговими. Кожна країна обрала свій дієвий спосіб подолання дискримінаційних чинників, які впливають на становище жінок і чоловіків. Це і запровадження механізму квотування, створення спеціальних суб'єктів, які забезпечують впровадження політики гендерної рівності, і залучення широкого кола громадських інститутів. Тісна співпраця всіх цих елементів дозволила країнам за короткий час із гендерно сліпих країн стати прикладом для наслідування.

4. На сучасному етапі треба відмітити значні досягнення щодо представленості жінок в органах державної влади та місцевого самоврядування. Так вперше в українській історії 20 % депутатського корпусу Верховної Ради України становлять жінки. Такі відомства як Міністерство внутрішніх справ, Державна прикордонна служба, Міністерство з надзвичайних ситуацій, Міністерство оборони звітували про значне оновлення кадрового складу з урахуванням гендерної складової, у тому числі на керівних посадах.

Однак і досі участь жінок у прийнятті важливих політичних рішень суттєво обмежена. Це пов'язано в першу чергу з пануванням в суспільстві гендерних стереотипів та недосконалим механізмом реалізації політики гендерної рівності, коли основні актори політичного життя України: політичні партії, високопосадовці, регіональні політичні еліти, виховані на принципах чоловічої ідеології, не сприймають гендерну політику як необхідну складову розвитку демократичного суспільства. Рушійною силою гендерних перетворень є українські організації громадянського суспільства, міжнародні організації та численні проекти з гендерної проблематики, що фінансуються зовнішніми донорами. Левова частка досліджень на гендерну тематику в Україні проводиться різноманітними міжнародними організаціями чи їх представництвами в Україні, які працюють у напрямку утвердження рівності між чоловіками та жінками, забезпечення рівних прав та можливостей. Інформація Бюро з питань демократії, прав людини і праці Державного

департаменту США, Міжнародної організації з міграції, Британської Ради, ОБСЄ, Програми рівних можливостей ПРООН та інших організацій є цінною для моніторингу ситуації із забезпеченням гендерної рівності в українському суспільстві.

5. Україна володіє достатніми ресурсами і потенціалом для оптимізації політики гендерної рівності як в цілому так і конкретно в сфері представленості жінок в органах державної влади та місцевого самоврядування.

Насамперед треба вдосконалити існуюче законодавство в частині гендерної складової. Так в Законі України «Про рівні можливості чоловіків та жінок», варто конкретизувати суб'єктів впровадження державної гендерної політики рівності, доповнивши її конкретними інституціями, як то ЗМІ, громадські об'єднання, тощо. Також варто створити спеціальний уповноважений орган з питань реалізації державної гендерної політики (Національна агенція з питань гендерної політики), яка буде наділена специфічними функціями та повноваженнями (розроблення, впровадження, контроль) з метою досягнення сталого позитивного результату в частині подолання гендерного дисбалансу в країні.

Також, у законах України «Про державну службу» та «Про органи місцевого самоврядування», з метою збільшення представництва жінок, особливо на керівних посадах вищої ланки, варто законодавчо закріпити обов'язкове квотування, визначивши що жінок має бути не менше 30%.

Доречно також використовувати спектр гендерно орієнтованих інструментів, як то: гендерний аналіз, гендерна експертиза усіх нормативно-правових документів як на державному, так і на регіональному рівнях. Крім того, треба проводити потужну просвітницьку роботу на державному рівні з залученням широкого кола зацікавлених осіб з метою зміни соціальних стереотипів, традицій суспільної свідомості, підвищення правової культури. Задля виконання даного завдання варто використовувати всі методи впливу на свідомість, від проведення уроків в дошкільних закладах до створення мережі освітніх центрів спрямованих на підвищення ролі жінки в суспільстві, подолання гендерно зумовлених стереотипів, проявів сексизму, тощо.

6. Гендерна політика на регіональному, місцевому рівні з одного боку демонструє більшу представленість жінок в місцевих органах виконавчої влади і місцевого самоврядування, а з іншого залишається гендерно нейтральною, в кращому випадку, а то й гендерно сліпою. Не дивлячись на те що, у всіх областях впроваджено інститути уповноважених осіб або структур які відповідають за реалізацію державної політики гендерної рівності на місцях, більшість регіональних нормативно-правових актів лише констатують механізм запобігання проявам гендерної дискримінації у всіх сферах життя громади, тоді як більшість заходів спрямовані на подолання та протидію домашньому насиллю.

Всі обласні нормативно-правові документи не містять чітких механізмів реалізації та забезпечення політики гендерного паритету. Так, не зазначено чіткий перелік суб'єктів крім основного, як правило це Департамент соціального захисту, які мають співпрацювати з ними або впроваджувати політику гендерної рівності. І навіть визначені суб'єкти впровадження державної політики гендерної рівності на місцях здебільшого не мають достатніх повноважень та мають обмежені можливості виконувати заходи для боротьби з насильством щодо жінок. Крім того, протягом останніх років, в межах країни, не проводились масштабні дослідження з гендерних питань, була відсутня статистична

звітність, яка б розкрила інформацію про реальний стан, що дозволило б виявити найбільш проблемні моменти в даній сфері. Політичній еліті Миколаєва та області варто перейти від політики законодавчого закріплення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків до розробки конкретних механізмів подолання існуючих проблем та визнання даного напрямку роботи пріоритетним. З цією метою варто використовувати гендерні індикатори під час формування інвестиційних профілів, розробці соціально-економічних напрямків розвитку громади чи регіону, а також взяти до уваги інші дієві інструменти оптимізації політики гендерної рівності. Важливо пам'ятати, що перешкоди для гендерного підходу виникають не лише через низький рівень обізнаності про гендерні проблеми або відсутність політичної волі для впровадження даної політики, а й через низький рівень прозорості влади, відсутністю обговорення згаданих проблем з громадянами та громадськими об'єднаннями. Саме тому, реалізація ефективного суспільного діалогу між державою, політичною та бізнесовою елітою, ЗМІ, науковцями, представниками громадських об'єднань дозволить в найкоротші строки виробити дієву стратегію розвитку та реалізації принципів гендерної рівності у всіх сферах життя, зокрема у прийнятті політичних рішень.

АНОТАЦІЯ

Чабан С. А. Політика гендерної рівності в органах державної влади та місцевого самоврядування – На правах рукопису.

Магістерська робота на здобуття освітнього ступеню «магістр». Чорноморський національний університет імені Петра Могили. – Миколаїв, 2019.

В магістерській роботі проаналізована державна політика щодо забезпечення гендерного паритету в органах державної влади та місцевого самоврядування України.

На основі аналізу фахової наукової літератури, нормативно-правових актів України, міжнародних документів, практичних матеріалів стосовно формування та реалізації гендерної політики, статистичного масиву та матеріалів міжнародної електронної мережі "Інтернет" розкрито теоретико-методологічні аспекти державної гендерної політики, механізми реалізації гендерної політики та шляхи їх вдосконалення.

Запропоновано визначати гендерну політику як стратегічну діяльність держави, що здійснюється спільним зусиллями усіх зацікавлених сторін (суб'єктів) з метою надання рівних можливостей жінкам і чоловікам у користуванні гарантованими правами та свободами, створення умов для самореалізації особистості та є інтегруючим компонентом усіх напрямів державної кадрової політики.

Обґрунтовано що гендерну політику в системі державної служби та органів місцевого самоврядування можна трактувати як комплекс дій органів державної влади або органів місцевого самоврядування щодо забезпечення державним службовцям або посадовим особам місцевого самоврядування відповідного соціального статусу згідно з особистими і професійними якостями, освітою і культурно-інтелектуальним потенціалом на основі законодавчого гарантування рівних можливостей жінкам і чоловікам у світлі гендерної демократії.

Проаналізовано механізми реалізації гендерної політики України, наведено статистичні показники гендерного балансу в органах державної влади та місцевого самоврядування, виявлено основні світові тенденції гендерної політики та напрацьовано

рекомендації щодо шляхів удосконалення механізмів формування та реалізації гендерної політики.

Ключові слова: гендер, гендерна рівність, гендерні стереотипи, гендерне рівноправ'я, гендерна політика, державна гендерна політика, гендерний аналіз.

SUMMARY

Chaban S.A. Gender equality politics in public authorities and local self-government – Manuscript.

Graduate work for obtaining an educational degree «Master». Petro Mohyla Black Sea National University. – Mykolaiv, 2019.

The master's thesis analyzes the state politics in Ukraine on ensuring gender parity in state authorities and local self-government.

Based on the analysis of professional scientific literature, normative legal acts of Ukraine, international documents, practical materials on the formation and implementation of gender policy, statistical array and materials of the international electronic network "Internet", theoretical and methodological aspects of state gender policy, mechanisms of gender policy implementation and ways of their improvement are revealed.

It is proposed to define gender policy as a strategic activity of the state, carried out jointly by all stakeholders (entities) with the aim of providing equal opportunities for women and men in the enjoyment of guaranteed rights and freedoms, creating the conditions for self-realization of the individual and being an integral component of all directions of the state staff.

It is substantiated that gender policy in the system of public service and local self-government authorities can be interpreted as a complex of actions of state or local self-government agencies in order to provision public servants or local self-government officials with appropriate social status in accordance with personal and professional qualities, educational and cultural background based on legislative guarantees of equal opportunities for women and men in the branch of gender democracy.

The mechanisms of implementation of the gender policy of Ukraine are analyzed, the statistical indicators of gender balance in the authorities of state power and local self-government are presented. The main global trends in gender policy have been identified and recommendations have been made on ways to improve the mechanisms of gender policy formulation and implementation.

Key words: gender, gender equality, gender stereotypes, gender parity, gender policy, state gender policy, gender analysis.

Анотация українською мовою - обсяг 1829 знаків, англійською – 1765.